

Asia: VN/21185/2020

Lausuntopyyntö työryhmän muistiosta sovittelun mahdollisuuksista hallintoasioissa

Lausunnonantajan lausunto

1. Missä asiaryhmässä hallintosoittelulla voisi olla tarvetta ja käyttöalaa?

Työeläkealalla ei nähdä tarvetta hallintosoittelulle.

Työeläkelait sisältävät säännökset päätöksen itseoikaisemiseen muutoksenhaun yhteydessä sekä säännökset päätösvirheen korjaamiseen. Lisäksi eläkelaitokset ja Eläketurvakeskus voivat työeläkelakien perusteella oikaista lainvoimaisen päätöksen asianosaisen eduksi uuden selvityksen perusteella. Edellä mainitut säännökset mahdollistavat lisäselvitysten huomioon ottamisen ja päätöksen oikaisemisen eläkelaitoksessa ja Eläketurvakeskuksessa. Näillä menettelyillä voidaan välttää se, että valitus johtaisi automaattisesti muutoksenhakuelimen käsittelyyn, joten hallintosoittelulle ei nähdä tarvetta tämänkään vuoksi.

2, Mihin asiaryhmään hallintosoittelu ei ehdottomasti sovellu?

Hallintosoittelu ei katsota soveltuvan eläkeoikeutta ja etuuden määräytymistä koskeviin asioihin, etuuden maksamista koskeviin asioihin, sovellettavaa lainsäädäntöä ja työeläkelakien soveltamisalaa koskeviin asioihin, vakuuttamisvelvollisuuden valvontaa ja pakkovakuuttamista koskeviin asioihin, vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamista koskeviin asioihin eikä muihin vakuuttamista tai vakuutusmaksua koskeviin asioihin pois lukien kohdassa kuusi mainitut asiat. Hallintosoittelu ei katsota soveltuvan myöskään eläkeoikeuden siirtämistä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä koskeviin asioihin eikä tietojen antamista koskeviin asioihin.

Edellä mainituista vakuuttamista ja etuuksia koskevista asioista säädetään työeläkelaeissa eivätkä osapuolet voi niistä keskenään sopia.

3. Tulisiko hallintoasioiden sovittelua kehittää viranomaisessa esimerkiksi oikaisuvaatimusvaiheessa hallintolainkäytön vaihtoehtona vai hallintotuomioistuimessa?

Hallintoasioiden sovittelun kehittämislle ei nähdä tarvetta työeläketurvaan liittyvissä asioissa.

4. Jos sovittelu toteutettaisiin osana hallintoprosessia, olisiko luontevampi toteuttamistapa varsinainen sovittelu osana hallintoprosessia vai osapuolten välisen sovinnon vahvistaminen?

-

5. Olisiko hallintoprosessilakiin aiheellista lisätä säännös tuomioistuimen tavoitteesta tai velvollisuudesta sovinnollisuuden edistämiseen prosessin aikana?

-

6. Muuta huomioitavaa?

Kuten edellä on todettu työeläkealalla ei nähdä tarvetta hallintosovittelulle. Lisäksi hallintosovittelu saattaisi tulla kyseeseen vain erittäin harvassa työ-eläkealan asiaryhmässä. Eläketurvakeskuksen näkemyksen mukaan hallintosovittelu saattaisi olla mahdollista korkeintaan aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperintäasioissa (mm. työntekijän eläkelaki 126 §) sekä silloin, kun Eläketurvakeskus ratkaisee, täytyvätkö edellytykset takautuvan vakuutusmaksun maksuvelvollisuudesta vapauttamiselle työntekijän eläkelain 155 §:n mukaisesti. Nämä asiat sijoittuisivat muistiossa esitettyyn ryhmään 3. Asiat, joissa on heikko kaksiasiansaissaussuhde eikä voimakasta julkista intressiä. Eläkelaitoksilla ja Eläketurvakeskuksella on laaja velvollisuus kuulla asianosaista ja hankkia selvitystä, kun ne ratkaisevat työeläkeasioita. Siten asianosaisten näkemys voidaan ottaa huomioon jo nykyisellään päätöstä tehtäessä. Näin ollen hallintosovittelua ei koeta tarpeelliseksi eikä tarkoituksenmukaiseksi myöskään edellä mainituissa asioissa.

Rehn-Kiukkonen Mari
Eläketurvakeskus